

Bijkomende richtlijnen betreffende het doctoraatstraject in de faculteit GF

Voorafgaandelijk

Dit document geldt als een memorie van toelichting bij het aanvullend facultair doctoraatsreglement GF. De hieronder vermelde richtlijnen en praktische procedures zullen na een proefperiode, tijdens dewelke de praktische implementatie en de haalbaarheid ervan getest zal worden, zoveel mogelijk in het aanvullend facultair doctoraatsreglement GF opgenomen worden.

Alle verwijzingen in dit reglement naar personen en functies slaan zowel op vrouwen als op mannen.

Afkortingen

FDC = Facultaire DoctoraatsCommissie
PBC = ProefschriftBegeleidingsCommissie
MTE = MiddenTermijnEvaluatie

Toelatingsprocedure (cfr. art. 17 aanvullend facultair doctoraatsreglement GF)

De toelatingsaanvraag van een kandidaat met een Belgisch masterdiploma bevat in elk geval:

- een opgave van het onderwerp van het proefschrift
- de naam van de promotor(en)
- het (de) vakgebied(en) waarbinnen de kandidaat het doctoraatsproefschrift situeert
- een curriculum vitae
- een onderzoeksplan
- een omschrijving door de promotor van de materiële middelen en omkadering die ter beschikking staan voor het voorgenomen onderzoek
- de keuze van de Doctoral School

Kandidaten met een Belgisch masterdiploma richten hun schriftelijk verzoek direct tot de Decaan. De beoordeling van de aanvraagdossiers wordt voorbereid door de FDC.

Kandidaten met een buitenlands masterdiploma gebruiken voor hun aanvraag het daarvoor bestemde formulier van de Dienst Inschrijvingen. Deze dienst maakt het dossier na een controle op de volledigheid ervan over aan de Decaan. De beoordeling van de aanvraagdossiers wordt voorbereid door de FDC.

Proefschriftbegeleidingscommissie (cfr. art. 20)

De dagdagelijkse begeleiding wordt verzorgd door de promotor en de eventuele copromotor(en). Daarnaast kan er voor de kandidaat een proefschriftbegeleidingscommissie (PBC) georganiseerd worden.

Samenstelling

De PBC bestaat uit de promotor en copromotor(s) en 2 leden extern aan het departement van de kandidaat.

De PBC wordt samengesteld in het eerste jaar van inschrijving van de doctoraatskandidaat.

De PBC is vooral bedoeld voor doctorandi die een betere begeleiding nodig hebben, omdat de periode van vier jaar (de tijdsduur van hun beurs of aanstelling) niet gehinderd mag worden door problemen of obstakels die het beoogde doel moeilijker bereikbaar kunnen maken. Er zal dossier per dossier bekeken worden of de kandidaat baat heeft bij een PBC of niet.

De samenstelling van de PBC kan maar werkzaam zijn indien de (co-)promotor(en) unaniem akkoord gaan met de voorgestelde externe leden. Eventueel kunnen zij zelf leden voorstellen en het voorstel toevoegen aan de toelatingsaanvraag van de kandidaat. Op het moment dat de toelatingsaanvraag beoordeeld wordt door de betrokken subcommissie van de FDC, zal deze subcommissie met goedkeuring van de promotor(s) beslissen over het al dan niet aanduiden van een PBC en over de samenstelling ervan. De samenstelling van de PBC's wordt bijgehouden door de respectieve subcommissies.

Taak

De taak van de PBC bestaat er niet in om de wetenschappelijke degelijkheid van het doctoraatsthema te toetsen en ter discussie te stellen, maar in de eerste plaats om het proces te bewaken en als externe getuige op te merken dat er eventueel plannen mislopen of beoogde prestaties niet gerealiseerd werden.

Indien er aspecten van het doctoraatsproces opgemerkt worden waarin verbetering mogelijk is, dan wordt dit in de eerste plaats besproken binnen de (voltallige) PBC. Eventueel kunnen de PBC-leden een bondig schriftelijk remediëringsplan opstellen (bij voorkeur, maar niet noodzakelijk, in consensus).

Alle formele indieningen betreffende remediëring gebeuren best zowel in harde copij als via e-mail, met de FDC in cc. De promotoren bevestigen ontvangst. Het feit dat er een remediëringsplan is ingediend wordt vermeld in het jaarlijks vorderingsverslag. Alle responsen en maatregelen naar aanleiding van het remediëringsplan maken bovendien deel uit van het vorderingsverslag.

Profiel leden

De leden hoeven geen experts te zijn in het wetenschappelijk domein waarin het proefschrift zich situeert. Zij moeten wel over een doctoraat beschikken in hetzelfde domein als waarin de doctorandus zijn/haar doctoraat wenst te behalen.

De mate van 'externiteit' van de externe leden is vrij (extern aan onderzoeksgroep, vakgroep, faculteit, universiteit,...), maar er moet een redelijke kans zijn op effectieve opvolging van het doctoraatsproces plus een contact met de doctorandus. Opvolging vereist een fysieke aanwezigheid op VUB-GF minstens één keer per jaar, bij voorkeur frequenter. Opvolging via een lid verbonden aan een andere universiteit is dus toegelaten, maar universiteiten op andere continenten zijn afgeraden vanwege de verminderde kans op directe interactie en aanwezigheid.

(Externe) postdocs kunnen ook deel uit maken van een PBC.

Vervanging

Leden van de PBC die vervangen wensen te worden, dienen een gemotiveerd advies in bij de relevante FDC subcommissie. De (co)promotor(en) worden opnieuw bij de vervanging betrokken. De PBC leden worden aangemoedigd om onderlinge problemen indien zij zich voordoen op te lossen en de aanwezigheid van een probleem wordt bij voorkeur niet aangehaald als een motief voor vervanging.

Opvolging (cfr. art. 7, 19, 20, 24)

Opvolgingsverslag

Elk jaar, vóór 1 mei, dient de doctorandus een opvolgingsverslag in bij de FDC. De FDC evalueert de jaarlijkse voortgang op basis van het verslag dat minstens volgende informatie bevat:

- activiteiten van het afgelopen jaar, incl. publicatielijst;
- planning voor het volgende jaar;
- eventuele probleemsignalering;
- een rapport van de promotor over de activiteiten van de doctorandus.

In jaar 2 komt daar bij:

- kort feedbackrapport van de PBC n.a.v. de MTE

Middentermijnevaluatie (MTE) in Jaar 2

Vóór het tweede opvolgingsverslag organiseert de PBC een 'middentermijnevaluatie', MTE.

Deze tussentijdse evaluatie is gebaseerd op een presentatie van de doctorandus. In deze presentatie komen in elk geval aan bod:

- rationale,
- doelstellingen,
- verkregen resultaten tot dan toe,
- haalbaarheidanalyse.

Daarna volgt een discussie. De PBC stelt daarna een kort feedbackrapport op.

Dit rapport wordt aan luik 4 (rapport van de promotor) van het tweede opvolgingsverslag toegevoegd en geldt als het advies van de PBC aan de FDC.

In jaar 3 komt daar bij:

- advies van de PBC n.a.v. het finaal doctoraatsplan, met eventuele suggesties voor aanpassingen en met een termijn waarin het proefschrift kan worden neergelegd

Finaal Doctoraatsplan in Jaar 3

Het jaarverslag van jaar 3 bevat naast de basisvereisten ook een finaal doctoraatsplan, dat de finale indeling van het proefschrift, een overzicht van de hoofdstukken, resultaten en aanvaarde publicaties bevat. De PBC geeft onder luik 4 goedkeuring of aanwijzingen voor aanpassingen, plus een termijn waarin het proefschrift kan worden neergelegd.

Indien de FDC van oordeel is dat de voortgang onvoldoende is, kan de herinschrijving van de doctorandus geweigerd worden.

Neerlegging en Verdediging (cfr. art. 8 & 9 en art. 28 - 43)

Wanneer het moment van neerlegging nadert, licht de promotor tijdig de relevante subcommissie hierover in.

Vereisten

De Faculteit GF stelt, bovenop de vereisten zoals omschreven in artikel 9, de volgende minimale eisen aan elk proefschrift alvorens het kan worden neergelegd en de FDC screent ieder proefschrift of hieraan is voldaan:

Een proefschrift kan slechts worden ingediend wanneer het minstens omvat of voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- twee originele onderzoekspublicaties (“research papers”) in internationale tijdschriften met “peer review”, waarvan de promovendus/a de eerste auteur is en die verslag uitbrengen van originele onderzoeksresultaten. “Systematic reviews” (gebaseerd op de verwerking van nieuw gecreëerde datasets) die worden gepubliceerd in internationale tijdschriften met “peer review”, worden eveneens beschouwd als originele publicaties. Deze research papers en/of “systematic reviews” mogen nog niet gebruikt zijn om de minimale criteria te halen van een ander proefschrift. Een casuïstische mededeling (case report) of een overzichtartikel (review artikel) komt niet in aanmerking voor het behalen van de minimale criteria.
- de publicaties dienen gepubliceerd te zijn of voor publicatie aanvaard te zijn. Indien de artikels nog niet zijn gepubliceerd, dient het bewijs van aanvaarding bij de indiening van het proefschrift te worden gevoegd.
- wanneer de eerste publicatie is gepubliceerd of voor publicatie is aanvaard in een tijdschrift dat een impact factor heeft behorende tot de 25% hoogste van het onderzoeksdomein waaraan het wordt toegewezen, kan het proefschrift worden ingediend van zodra de tweede publicatie voor publicatie is aangeboden aan een internationaal “peer reviewed” tijdschrift (submitted). Het bewijs van inzending (submission) van de publicatie bij een tijdschrift dient bij het proefschrift te worden gevoegd. De promotor engageert zich hierbij dat deze tweede publicatie daadwerkelijk in een internationaal peer-reviewed tijdschrift zal worden gepubliceerd. Het bewijs dat een tijdschrift een impact factor heeft dat tot de 25% hoogste van het onderzoeksdomein behoort, dient bij het proefschrift te worden gevoegd. Hiervoor dient de meeste recente versie van de “Journal Citation Reports” (ISI Web of Science) te worden gehanteerd en dient één van de bestaande “subject categories” te worden geselecteerd. Wanneer een tijdschrift in verschillende subject categories is opgenomen, kan de meest gunstige classificatie worden gebruikt.

Voor publicaties met een gedeeld eerste auteurschap kan de promovendus/a het eerste auteurschap laten gelden voor het bereiken van de minimale criteria op voorwaarde dat:

- de bijdrage van iedere promovendus/auteur voldoende verschillend en duidelijk gesitueerd is
- de publicatie aanvaard is in een tijdschrift dat een impact factor heeft die behoort tot de 25% hoogste van het onderzoeksdomein waaraan het wordt toegewezen.
- de promotor een brief heeft ondertekend waarin duidelijk staat welke studenten deze paper zullen gebruiken met de respectievelijke bijdrage van elke student.

Indien er afgeweken wordt van de twee-paper regel voor een publicatie met zeer hoge absolute impactfactor kan deze uitzondering slechts toegekend worden voor maximum één promovendus. Indien een tweede promovendus (co-eerste auteur) deze paper ook wenst te gebruiken voor het doctoraat, zal de twee-paper regel toegepast worden (d.w.z. dat deze een tweede research paper (ISI) in eerste auteurschap moet hebben).

In geval van joint PhD's worden de criteria door de FDC Ad Hoc bekeken.

Neerleggen exemplaren en elektronische versie

De Decaan wint advies in bij de FDC. Wanneer aan bovenstaande voorwaarden is voldaan evenals aan de voorwaarden omschreven in art. 9, kan de kandidaat zijn/haar proefschrift neerleggen. Hij/zij dient het vereiste aantal schriftelijke exemplaren van het proefschrift in bij de Decaan, samen met een elektronische versie en de ondertekende verklaring (art. 29, bijlage III).

Samenstelling doctoraatsjury

De promotor dient een voorstel voor de examenjury in bij de Decaan. De Decaan wint advies in van de FDC. De Faculteitsraad bekrachtigt de keuze, die kan afwijken van het voorstel van de promotor.

De jury bestaat uit ten minste drie leden van het Zelfstandig Academisch Personeel van de VUB en ten

minste twee externe leden. De doctoraatsjury bestaat uit niet meer dan acht leden. Het wordt aanbevolen dat er bij voorkeur één internationaal lid in de jury zetelt.

Interne verdediging

6 weken na de bevestiging van de jury wordt een gesloten verdediging georganiseerd. Alle juryleden worden uitgenodigd. Om het quorum te halen, moet minstens de helft van de leden aanwezig zijn. Schriftelijke opmerkingen en deelname via bijvoorbeeld teleconferencing worden ook in rekening genomen.

Openbare verdediging

6 weken na de gesloten verdediging volgt de openbare verdediging. Alle leden van de jury worden uitgenodigd. De doctoraatsjury kan niet geldig beraadslagen over het al dan niet geslaagd zijn van de doctorandus als niet ten minste de helft van de leden aanwezig is. Er wordt voor het bereiken van dit quorum enkel rekening gehouden met de aanwezige leden.

De publieke verdediging duurt tussen 1 en 2 uur en bevat een presentatie door de kandidaat van max. 25 minuten voor een breed lekenpubliek. Aansluitend op de presentatie wordt de kandidaat door de jury ondervraagd. Het publiek krijgt ook de gelegenheid om vragen te stellen.

De deliberatie en proclamatie verlopen zoals omschreven in artikels 40 t/m 43.

Externe kandidaten

Definitie: Externe kandidaten voor het doctoraat zijn die kandidaten die het onderzoek voor hun proefschrift helemaal of voor het grootste deel buiten de VUB verrichten en zich tot VUB-GF wenden voor het neerleggen van hun proefschrift.

Neerleggen van een proefschrift kan alleen, indien er in hooforde een promotor bij betrokken is die als ZAP werkzaam is aan VUB-GF.

In een motivatiebrief gericht aan de Decaan legt de kandidaat uit hoe en waar het werk tot stand gekomen is, welke de band is met de VUB-GF promotor en waarom het werk niet aan die externe universiteit kon worden ingediend. De motivatiebrief moet voldoende transparantie bieden om duidelijk te maken welke de beweegredenen voor neerleggen waren en aldus impliciet uitsluiten dat er aan de VUB-GF wordt neergelegd om reden van een niet opgemerkt probleem in de thuisbasis van de kandidaat.

Er moet naar gestreefd worden dat er in het gepubliceerd werk een zichtbare inbreng van de VUB promotor kan worden opgemerkt.

Het is belangrijk dat de VUB-GF promotor bij het tot stand komen van het proefschrift de nodige begeleiding en sturing kan geven. Een tijdige inschrijving aan de VUB als doctoraatsstudent is daarom gewenst.

Eveneens verdient het de voorkeur dat er een constructie is van co-promotorschap, waaruit blijkt dat er ook ter plaatse de nodige permanente academische ondersteuning is verzekerd geweest gedurende het onderzoek.

De VUB-GF promotor bezit ook bij externe kandidaten een aantoonbare expertise in het domein waarin het proefschrift zich situeert.

De post-hoc financiering die aan de VUB-GF promotor op basis van het doctoraat wordt overgemaakt is uitsluitend bedoeld voor investering in het VUB labo van het ZAP lid en kan niet (ook niet ten dele) worden overgemaakt aan externe co-promotoren.